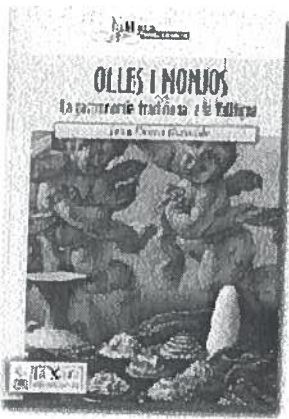

extens, sovint coincident amb la seua pròpia comarca natural. Són ciutats com ara Elx, Oriola, Villena, Gandia, Requena, Sagunt, Xàtiva, Morella... i Alcoi. Ciutats amb un passat comú amb la resta dels valencians, però també amb un de particular donat per les circumstàncies geogràfiques, econòmiques o socioculturals.

Alcoi és una ciutat amb una personalitat cultural, però també cívica i social molt forta. Una ciutat amb un passat industrial important. La geografia sobre la qual està assentada la va empènyer aviat cap a l'aprofitament al màxim dels seus recursos i cap a una progressiva industrialització. Una industrialització que la va convertir en una ciutat avançada en molts aspectes a la resta del país.

Amb el Manual de la història d'Alcoi, del professor Ricard Bañó, els veïns i forasters de la capital de l'Alcoià podem gaudir d'una eina interessant i amena que ens introdueix en la seua geografia, la seua prehistòria i història, així com en l'evolució social i econòmica d'aquesta ciutat que ha sabut aportar el seu peculiar gra d'arena a la cultura i a la personalitat del poble valencià.

M. AMIGÓ PERIS

Cultura culinària

Olles i monjos. Joan Iborra. La Xara. Simat de Valldigna, 2000.

L'EDITORIAL saforenca La Xara, en la seua interessant col·lecció Valldigna, on ja han aparegut diversos títols que vénen a estudiar i divulgar la realitat històrica i etnogràfica d'aquesta subcomarca valen-

ciana, ha editat un magnífic treball signat pel filòleg Joan Iborra Gastaldo, que dóna a conèixer els tipus d'alimentació i de costums culinàries de la Valldigna, un territori la vida social, cultural i econòmica del qual va girar al voltant del monestir de Santa Maria.

Olles i monjos, que ha estat prologat per Josep Piera, està dividit en dos grans apartats. En el primer, Joan Iborra ens introdueix en la geografia i la història de la Valldigna des dels temps de la fundació del monestir, en l'Edat Mitjana. Tot seguit ens descriu pas a pas cada un dels diversos conreus agraris que es realitzen a la vall, els quals abasten des del secà a la marjal passant per l'horta, sense oblidar els productes que ens provenen de la mar. A més, Iborra no s'oblida de comentar la influència sobre la cultura de l'alimentació dels diversos períodes històrics transcorreguts.

En la segona part ens ofereix una interessant col·lecció de receptes culinàries totes elles acompanyades de fotografies a color, que la fan imprescindible en la biblioteca personal de qualsevol bon cuiner, tant professional com aficionat, que es preue de tindre una bona cultura culinària.

M. AMIGÓ PERIS

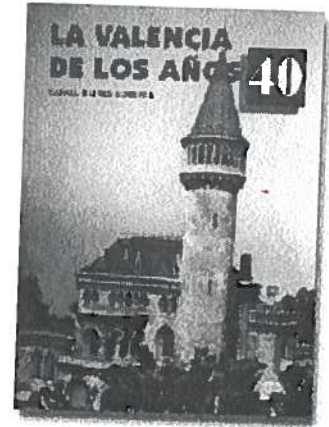
Valencia en la postguerra

La Valencia de los años 40. Rafael Brines. Carena. Valencia, 1999.

Es este un libro que no responde estrictamente a lo que cualquiera podríamos entender por «libro de historia», a pesar de que el título del mismo así lo sugiera. No se trata, pues, de un estudio riguroso desde el punto de vista historiográfico. No es una crónica que refiera sociológicamente la totalidad de lo acontecido en la Valencia de aquellos años difíciles de la postguerra.

En palabras de su autor, Rafael Brines Lorente, «en Valencia pasaron otras muchas cosas, que no cabrían en un tomo, en una crónica periodística, siempre limitada al tiempo y al espacio que cada uno hemos disfrutado. Cada cual tendrá sus "historias" que contar de aquellos años. Que las cuenten».

Sin embargo, desde su visión particular, subjetiva y aun vivencial, este libro hace un recorrido a pie por las calles y avenidas de la vida y la cotidianidad de las gentes

en una Valencia que sabe suplir con divertimento, picaresca y humor (tan mediterràneos), las carencias y tragedias, personales y sociales, que ha legado una guerra fratricida recién acabada. Por sus páginas desfilan gran profusión de nombres de personas y de lugares, que sólo la habilidad de una buena pluma hace que el lector no abandone prematuramente el texto. Autoridades políticas y eclesiásticas de aquellos años, personalidades del periodismo, de la enseñanza, de la farándula, del cine; presidiarios, deportistas, toreros..., encuentran el capítulo apropiado donde cobrar vida. En definitiva, todo un álbum de recuerdos, anécdotas, sucesos y curiosidades; un retrato de vida que muchos valencianos y valencianas reconocerán como propio y que ilustrado por fotografías de época y por testimonios de algunos que la vivieron abren en este libro un paisaje más extenso y ameno que contribuirá a enriquecer la «historia oficial» de la Valencia de los años 40.

ÁNGEL ASENSIO

Crear, persuadir, seduir

Creatividad y comunicación persuasiva. José M. Ricarte. Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat Jaume I de Castelló, Universitat Pompeu Fabra, Universitat de València. 1999.

Hi ha en la portada d'aquest llibre un muntatge fotogràfic d'Isard Alfonso en què una poma roja excel·leix, amb el seu cromatisme pulcre, entre diverses files de pomes idèntiques però ennegrides. Sí, la vella, abel·lidora i emblemàtica poma roja: bé està que ens la dibuixen, animada, en l'entranyable historieta de Blancaneus,

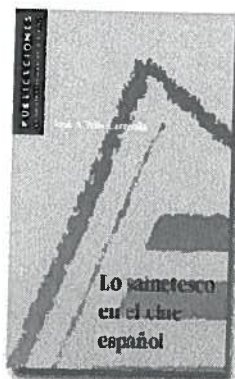
però per què ens l'hem imaginada també, inexorable, en les mans incitants d'Eva en els prolegòmens de la caiguda d'Adam? En un llibre sobre persuasió, no està malament recórrer a la metàfora del fruit. I, tanmateix, aquest no és un llibre més sobre la comunicació persuasiva -tan substancial al segle-, sinó una especulació teòrica -feta en el marc dels estudis sobre la publicitat- sobre la imbricació profunda entre els processos creatius i els persuasius. Un «estat de la qüestió» ben plantejat, equilibrat, útil i prou engrescador com per a no avorrir el profà, tot un èxit per a qui ve sent habitual en el gremi. Potser per això n'és ja al carrer la segona edició, pocs mesos després d'haver-se'n publicat la primera.

Creatividad y comunicación persuasiva, de José M. Ricarte (catedràtic de Publicitat i Relacions Públiques a la UAB), fa el número 4 de la col·lecció Aldea Global, auspiciada per les universitats Autònoma de Barcelona, Jaume I de Castelló, Pompeu Fabra i Estudi General de València. Una iniciativa de gran interès centrada en el món de la comunicació amb una banda ampla que inclou el periodisme, les noves tecnologies de la informació i els fenòmens connexos analitzables des de l'òptica de la sociologia, la literatura o la cultura. D'alguna manera, es tracta de la continuació d'un projecte dissortadament truncat que a principis de la passada dècada van posar en marxa dues de les universitats promotores d'Aldea Global (la Universitat de València i la Jaume I de Castelló), amb el concurs de la d'Alacant. L'experiment aleshores s'anomenà Espais discursius i, molt significativament, incloïa el volum Literatura i periodisme. Literatura periodística i periodisme literari en el temps de la postficció, de Lluís Albert Chillón. En la nova etapa

del projecte, hi tornem a trobar Chillón amb un altre pas de rosca de la seua visió de les relacions entre els fenòmens escrípturaris sobre suport enquadernat o rotatiu: Literatura y periodismo. Una tradició de relaciones promiscuas (Aldea Global, número 5).

Ara que estan en auge les reflexions sobre l'univers persuasiu, vinculades als estudis de publicitat o als més clàssics de ciències de la informació, volums com ara el de Ricarte o Chillón, i en general una proposta com la d'Aldea Global, ajuden a reflexionar, amb oportunitat i professionalitat, des d'aquest racó de l'Europa més meridional sobre uns fenòmens d'abast universal.

VÍCTOR COTLLIURE

¿Nadie hablará de nosotras cuando hayamos muerto?

Lo sainetesco en el cine español. Juan A. Ríos Carratalá. Publicaciones de la Universidad de Alicante. Alicante, 1997.

DE todos es conocido y aceptado que las publicaciones de universidades suelen ir orientadas a cubrir los huecos que las editoriales «más comerciales» no están interesadas en atender, por lo que es fácil encontrar multitud de libros teóricos sobre los temas más inverosímiles como parte del fondo editorial de cualquier centro educativo. El problema surge cuando constatamos que un buen lote de ellos realizan un portentoso ejercicio de onanismo y acaban sirviendo únicamente para que los responsables de dichos departamentos «formativos» publiquen sus tesis, trabajos de investigación o, sen-

cillamente, los mamotreto entregados por los alumnos. El resultado, lógico, productos sin ningún interés..., salvo para ellos mismos, naturalmente.

Por ello sorprende gratamente esta rigurosa publicación de la Universidad de Alicante. Rigurosa no sólo por su parca edición (de bolsillo, ni una ilustración, 175 páginas de texto puro y duro), sino también por su contenido: Ríos Carratalá se declara un estudioso del teatro y su afición al cine llega casi de rebote, por su afán de estudiar este género popular, el sainete, en el ámbito del celuloide, pero con Lo sainetesco en el cine español nos ofrece un trabajo lúcido, sin alardes mnemotécnicos y, sobre todo, con objetivos bien definidos y ampliamente conseguidos.

En su introducción, el autor nos demuestra que, efectivamente, el sainete en el cine no existe, es únicamente un género teatral. Por eso establece la definición que da título al libro y, entonces sí, lo sainetesco aparece en directores de lo más variado, que van de Edgar Neville a Berlanga, pasando por Fernán Gómez, o de Florián Rey al hoy tan laureado Pedro Almodóvar.

Sigue una enumeración de las características fundamentales de lo sainetesco, donde se advierte el carácter «populachero» que esconde, lo que no pocas veces conlleva un discurso reaccionario (lo positivo está en la tradición, todo lo que viene de fuera o es moderno o acabará perjudicando a los «pueblerinos» protagonistas), discurso que sólo los directores de auténtica talla han sabido transgredir y superar (pienso en la mayor parte de los títulos de Berlanga y el primerizo Bardem).

En su enumeración de temas (vienda, transporte, trabajo, castizos y bellezas...), el autor destaca en un capítulo casi siempre olvidado: la música y lo sainetesco. Un ameno estudio de por qué el jazz (lo de fuera) se introduce en unas bandas sonoras que casi siempre comienzan a los sonos de un organillo (lo castizo) y que dio a nuestros músicos la oportunidad de experimentar con composiciones que ya son historia.

Disfrútenlo, es otra forma de abordar la historia de un género de películas españolas que hoy muchos consideran fallecido, aunque, desde su escondite, sigue gozando de buena salud.

SABÍN